

RUILVERKAVELING WOMMELS

Thom Dieles

Twee landelijke en twee Friese partikuliere natuurbeschermingsorganisaties hebben gezamenlijk initiatief genomen om de stagnerende voorbereiding van de ruilverkaveling Wommels in het westen van Friesland een nieuwe impuls te geven. Deze organisaties — de Stichting Natuur en Milieu, de Stichting Friese Milieuraad, de Vereniging It Fryske Gea en de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten — hebben in hun rapport 'Ruilverkaveling Wommels, twee vormen van inrichting' ten beeld geschetst van de voor- en nadelen van twee

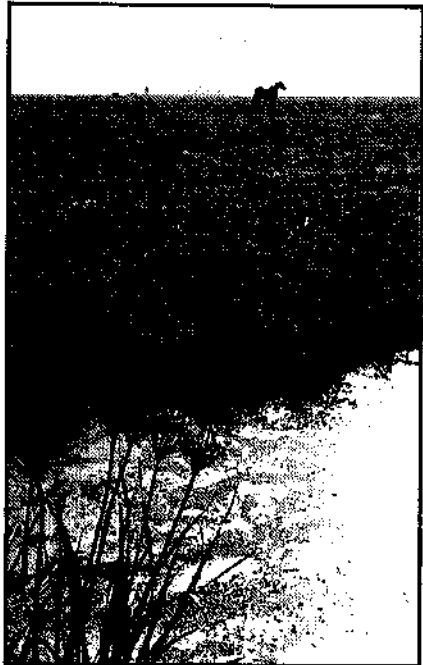
verschillende manieren waarop het ruilverkavelingsgebied Wommels (ca. 8000 ha) zou kunnen worden ingericht. In het ene model — het zogenaamde maximale plan — wordt uitgegaan van die werkzaamheden en investeringen die een zo hoog mogelijke produktie per ha geven. In het andere model — het optimale plan — worden de kosten van de ruilverkaveling zo laag mogelijk gehouden, terwijl toch knelpunten in de bedrijfsvoering worden opgeheven.

Het maximale plan kan gezien worden

als een 'klassieke' ruilverkaveling. In het optimale plan daarentegen wordt een laag inrichtingsnivo beschreven met relatief weinig kosten en daardoor ook minder financiële risico's voor de boer. Dat voordeel zal zeker in de huidige tijd aanspreken.

Naast lage ruilverkavelingsplaatsen biedt het optimale plan ook het voordeel dat weinig of geen investeringen gedaan hoeven te worden om de door de ruilverkavelingswerken geschapen situatie maximaal te benutten. Ook kunnen de jaarlijkse exploitatielasten laag gehouden worden. Bovendien biedt het optimale plan de boer meer vrije

Tussen Itens en Henaard

*Wommels vanuit het westen.
Bolswarder vaart west van Edens*

tijd en verwacht de natuurbescherming dat betere kansen gekreëerd worden voor het behoud van weidevogels en van een aantrekkelijk landschap.

De samenstellers van het rapport hopen het merendeel van de agrariërs in het ruilverkavelingsblok Wommels te overtuigen van de voordelen van het lage 'inrichtingsnivo' uit het optimale plan. De boeren kunnen uiteraard in alle vrijheid uitmaken wat voor hen het voordeligst is. Zij worden in hun keuze nog enigszins geholpen door de sterke twijfels die in het rapport uitgesproken worden

ten aanzien van de mogelijkheid om de eventuele investeringen in het maximale plan (het hoge inrichtingsnivo) ooit rendabel te maken. Daar komt in dit deel van het Friese kleiweidegebied bovendien nog de ongunstige omstandigheid bij, dat grote delen van het 'blok' Wommels bestaan uit zogenaamde knipklei. Deze zware klei heeft ongunstige ontwateringseigenschappen en ongunstige vochtopname-eigenschappen. In droge tijden scheurt de grond snel, terwijl bij herbevochtiging afspoelen via de scheuren of verslapping van de bovengrond optreedt. Verlaging van het grondwaterpeil zal dus - naast de

nodige kosten — uiterst onzekere baten met zich meebrengen.

Mocht het rapport Wommels overtuigen, dan zal dat zeker gevolgen hebben voor drie naastliggende ruilverkavelingen in voorbereiding en wellicht ook voor andere ruilverkavelingen in Nederland.

Het rapport 'Ruilverkaveling Wommels' is te verkrijgen door f 10,- over te maken op gironummer 81 15 42 van de Frieslandbank te Leeuwarden rek.nr. 29.82.20.083 mv Friese Milieuraad, onder vermelding van 'Rapport Wommels'.

*Stelpboerderij bij Edens.
Kleiweidegebied tussen Wommels en Hidaard*

Zathe Klieuw, zuid van Hidaard

